

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 235/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen postipalveluista huoltovarmuuden näkökulmasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Suna Kymäläisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 235/2017 vp:

Onko hallitus tietoinen postipalveluiden muuttamisesta aiheutuvasta riskistä maamme huoltovarmuuteen,

onko hallitus harkinnut riittävästi, mitä seurauksia voi olla, jos pakottavalla lainsäädännöllä Posti velvoitetaan luovuttamaan osoiterekisterinsä muille toimijoille ilman mitään rajoituksia,

mitä hallitus ei velvoita kaikkia postiyrityksiä pitämään huolta osoitteenmuutoksista ja toimittamaan lähetyksiä vastaanottajalle viivytyksettä,

miten hallitus aikoo estää, ettei lakiin kirjatulla pakottavalla hankintamenettelyllä palata takaisin 1930-luvun maalaispostinkantajien aikaan, jonka eduskunta on kertaalleen jo korjannut niin ikään 1930-luvulla ja

miten hallitus voi vastoin perustuslain 18 §:n henkeä, jossa julkiselle vallalla annetaan velvoittava pyrkimys taata kaikille kansalaisille oikeus työhön, aiheuttaa toimillaan 3000 ihmisen työpaikkojen menetyksen ja samalla heikentää huoltovarmuutta oleellisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Postilaissa poikkeusoloihin on varauduttu sääntelemällä postiyrityksen velvollisuudesta varautua poikkeusoloihin (64 §). Postiyrityksen on valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteissa. Lisäksi lain 65 §:ssä säännellään tarkemmista säännöksistä varautumiseen liittyen ja lain 66 §:ssä varautumisesta aiheutuneista kustannuksista. Yleispalvelun tarjoajana toimivan Posti Oy:n poikkeusoloihin varautumisen perusta on kunnossa. Posti Oy:llä on erillissopimukset varautumisen osalta puolustusvoimien kanssa eikä eduskunnassa käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä postilain muuttamiseksi ole kyseiseen sopimukseen vaikutusta. Postilakiesityksen mukanaan tuoma joustavuus omalta osaltaan lisää Posti Oy:n mahdollisuuksia varautua poikkeustilanteisiin. Posti Oy tekee aktiivisesti töitä myös kyberturvallisuuden parantamiseksi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 235/2017 vp

Hallituksen esityksessä postilain muuttamiseksi ehdotetaan kahta muutosta osoiterekisteriä koskevaan sääntelyyn. Ensinnäkin tiedon saatavuuden parantamiseksi postiyritys voisi luovuttaa yhteisöjen osoitetietoja rajattomasti niitä haluaville tahoille. Yhteisöjä koskevat tiedot eivät ole henkilötietoja, joten niitä tulisi voida vapaasti luovuttaa esimerkiksi markkinointitarkoituksiin. Tietojen luovuttamista ei esitetä muutettavaksi miltään muilta osin kuin yhteisöjen tietojen osalta. Kaikilta muilta osin, kuten salaisten osoitetietojen osalta, sääntely säilyy nykymuodossaan. Toiseksi esitetään, että osoiterekisteritiedoista saisi periä kustannussuuntautuneen hinnan sijaan hinnan, joka muodostuu osoitetietojen erottamisesta ja luovuttamisen järjestämisestä.

Postilain 38 §:n mukaan postiyrityksellä on oikeus ylläpitää postitoiminnan hoitamiseksi ja muiden kuin postitoimintaan kuuluvien lähetysten välittämiseksi postin saajia koskevaa osoiterekisteriä. Osoiterekisteritietoja voidaan luovuttaa vain muille postiyrityksille. Tietoja ei siten voida luovuttaa kenelle tahansa, koska pelkkä ilmoitus Viestintävirastolle ei tarkoita sitä, että jokin yksittäinen toimija olisi ilmoituksen myötä perustanut postiyrityksen. Postilaissa säädetään postiyrityksen velvollisuuksista kuten vastuusta, vaitiolovelvollisuudesta ja luottamuksellisen viestin salaisuuden turvaamisesta. Ilmoituksen tekeminen ei sellaisenaan luo mitään oikeuksia tai velvollisuuksia yritykselle. Postiyritykselle annetut oikeudet tai sille asetetut velvollisuudet koskevat ainoastaan yritystä, joka tosiasiallisesti harjoittaa laissa määriteltyä toimintaa. Jos kaikki postiyritykset velvoitettaisiin ylläpitämään osoitteenmuutosjärjestelmää, tarkoittaisi se käytännössä sitä, että kansalaisten ja yritysten tulisi ilmoittaa osoitteenmuutoksistaan useille eri tahoille, mikä ei ole tarkoituksenmukaista, koska osoitteenmuutospalvelu tulee saada niin sanotusti yhdeltä luukulta. Posti Oy:tä lukuun ottamatta muut postiyritykset tarjoavat palvelujaan vain sopimusasiakkaille, joiden kanssa ne tekevät kaupalliset sopimukset postin lähettämisestä. Tämän vuoksi postilailla ei säännellä muiden kuin yleispalvelun tarjoajan laatustandardeista.

Postilakiesityksessä ehdotetaan, että Posti Oy:n tulisi hyödyntää hankintamenettelyä yleispalvelun järjestämisessä varhaisjakelualueiden ulkopuolisilla alueilla. Posti Oy hyödyntää alihankintaa jo tälläkin hetkellä, mutta postilakiesitys antaa yhdessä liikenteen palveluista annetun lain kanssa mahdollisuuden aitoon kuljetusten yhdistämiseen, mikä luo mahdollisuuksia kehittää nimenomaan haja-asutusalueille uusia palveluita ja työpaikkoja. Yleispalvelun tarjoajalla on harkintavalta päättää siitä, mitä lähetyksiä se haluaa kilpailuttaa tietyillä alueilla ja millaisia aluekokonaisuuksia se haluaa kilpailuttaa. Yleispalvelun tarjoaja huolehtii alihankkijoidensa valvonnasta ja Viestintävirasto Posti Oy:lle asetettujen laatuvaatimusten toteutumisesta, jotta kaikille kansalaisille taataan tulevaisuudessakin laadukkaat postipalvelut.

Lainsäädännön arviointineuvoston mukaan postilakiesityksen työllisyysvaikutuksia on selvitetty riittävästi, joskin se totesi, että suuntaa-antavat määrälliset arviot työllisyysvaikutuksista tulisi mahdollisuuksien mukaan esittää. Työllisyysvaikutuksia on määrällisestä näkökulmasta haasteellista arvioida, koska vasta Posti Oy:n järjestämien hankintamenettelyiden jälkeen voidaan nähdä, kuinka laajasti muut jakeluyritykset yleispalvelun tarjoajan lisäksi ryhtyvät tarjoamaan jakelupalveluita. Toisaalta laaja kiinnostus jakelupalveluiden tarjoamiseen haja-asutusalueilla saattaisi johtaa Posti Oy:n työntekijöiden irtisanomiseen, mutta toisaalta tämä tarkoittaisi uusia työpaikkoja muille jakelupalveluiden tarjoajille. Jos jollain alueella muut jakeluyritykset eivät tartu Posti Oy:n tekemään kilpailutukseen, jatkuu Posti Oy:n jakelu nykyisellään.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 235/2017 vp

On joka tapauksessa syytä korostaa sitä, että postilakiesitys ei ole se syy, jonka vuoksi Posti Oy on joutunut ja joutuu mahdollisesti jatkossakin sopeuttamaan toimintojaan vaan se, että sähköistymisen myötä jaettavien lähetysten määrä, erityisesti postimerkillisten lähetysten osalta, on vähentynyt ja tulee vähentymään merkittävästi.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2017

Liikenne- ja viestintäministeriö Anne Berner